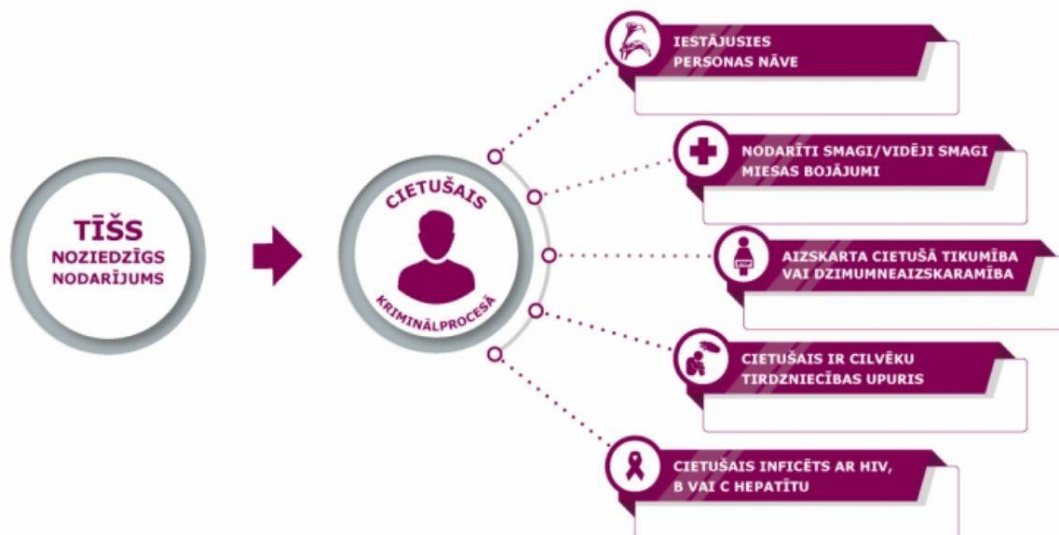

Valsts kompensācija cietušajiem: 2022.gada darbības rezultātīvie rādītāji

Juridiskās palīdzības administrācija (turpmāk – JPA) atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumos Nr.869 „Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums” un likumā “Par valsts kompensāciju cietušajiem” noteiktajam izmaksā valsts kompensāciju cietušajiem.

Valsts kompensācijas pieprasījumu JPA iesniedz **trīs** gadu laikā pēc dienas, kad persona atzīta par cietušo vai ir uzzinājusi par faktiem, kas šai personai dod tiesības to darīt.

Lai veicinātu pakalpojuma pieejamību un sadarbību:

- rīkoti trīs semināri (attālināti) sadarbības partneriem;
- rīkoti divi semināri Eiropas dienas noziegumos cietušajiem ietvaros;
- izplatīti bukleti “Valsts kompensācijas cietušajiem” un “Valsts pakalpojumi nepilngadīgajiem cietušajiem” sadarbības partneriem.

Informatīvais atbalsts noziedzīgos nodarījumos cietušajiem

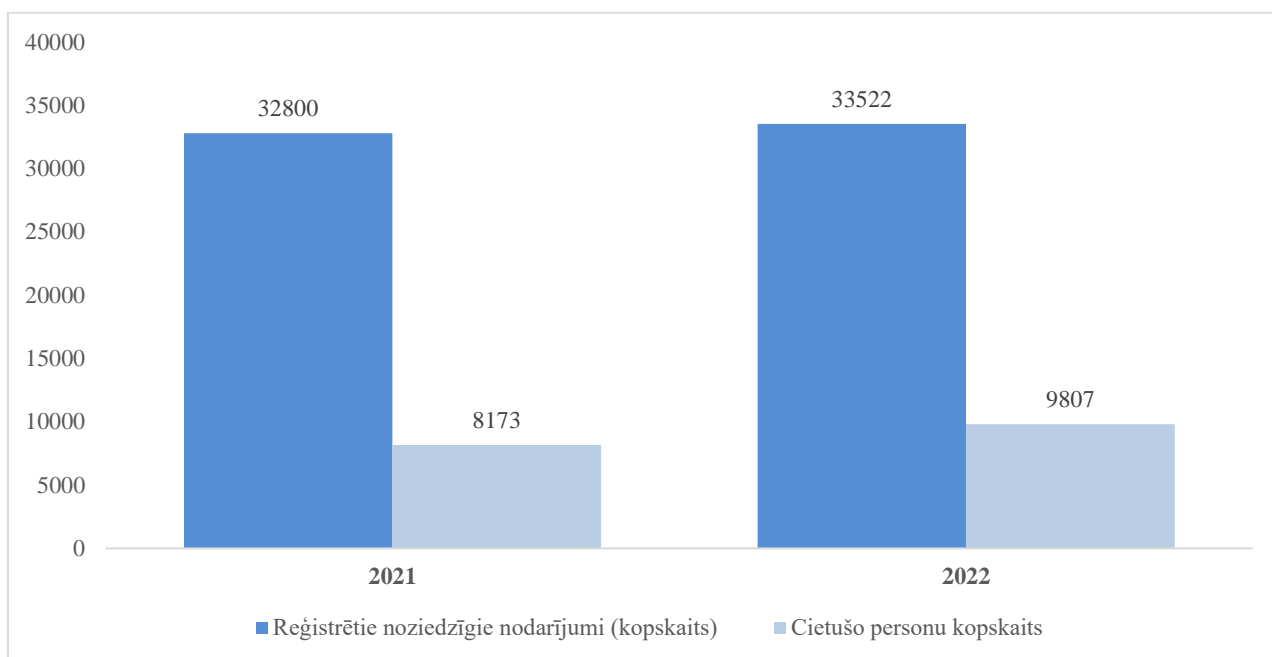
☎ 116006

Tālrunis darbojas katru dienu no plkst. 12.00 līdz 22.00, tā darbību nodrošina biedrība “Skalbes”.

- 2022.gadā saņemti 1093 zvani, salīdzinot ar 2021.gadu, saņemtie zvani ir samazinājušies par 281 zvanu;
- 2022.gadā čatā sniegtas 760 konsultācijas, kas ir par 1093 konsultācijām mazāk kā 2021.gadā.

Zvanu un čatu skaita samazinājums skaidrojams ar informācijas pieejamību tīmekļvietnēs un citos masu saziņas līdzekļos, kas personām dod iespēju bez starpniecības vērsties pēc palīdzības uzreiz attiecīgajās institūcijās, (piemēram, Valsts policijā, JPA, prokuratūrā u.t.t.).

1.Registrētie noziedzīgie nodarījumi un cietušo personu skaits valstī

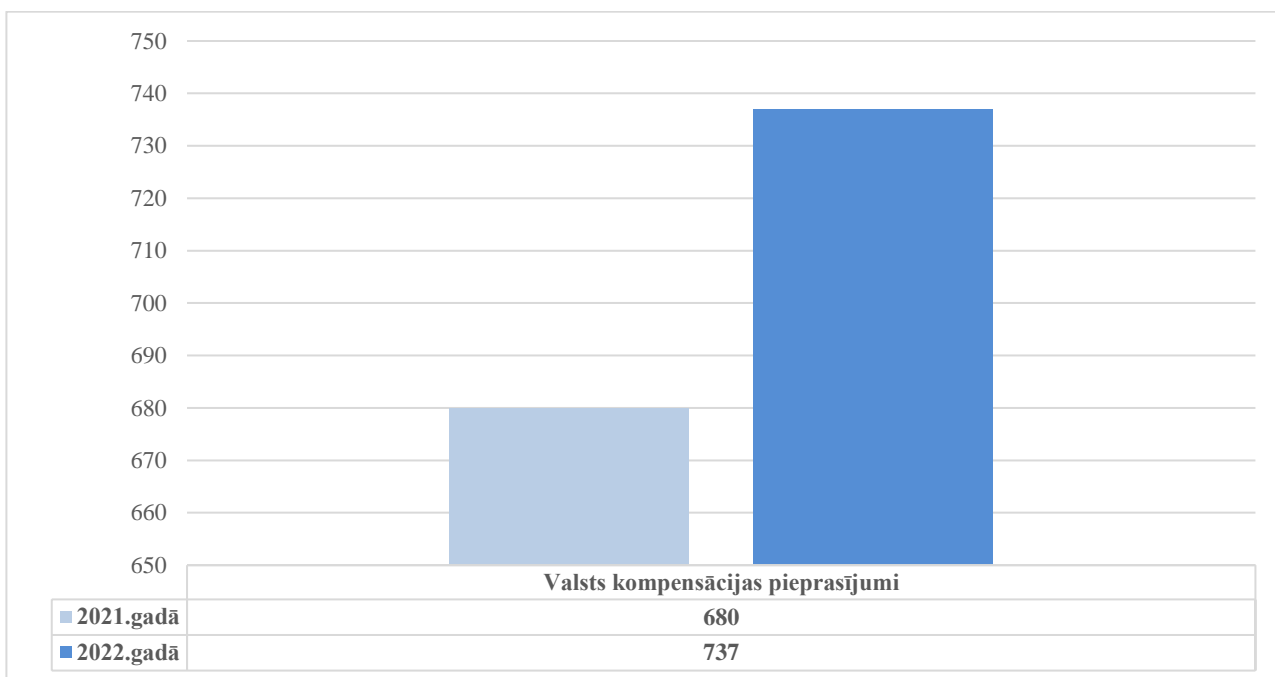

Registrēto noziedzīgo nodarījumu kopskaits*, salīdzinot ar 2021.gadu, ir palielinājies par 2%, savukārt cietušo personu kopskaits* valstī, salīdzinot ar 2021.gadu, ir palielinājies par 20%.

	2021.gadā*	2022.gadā*	pieaugums/ samazinājums (skaits)	pieaugums/ samazinājums (%)
Cietušo personu skaits sakarā ar iestājušos personas nāvi (KL 116.-122., 125.panta trešā daļa)	80	87	+7	+8
Cietušo personu skaits sakarā ar aizskartu tikumību vai dzimumneaizskaramību (KL 159.-162., 164.pants)	226	258	+32	+14
Cietušo personu skaits sakarā ar nodarītiem smagiem miesas bojājumiem (KL 125.panta pirmā un otrā daļa)	63	72	+9	+14
Cietušo personu skaits sakarā ar nodarītiem vidēja smaguma miesas bojājumiem (KL 126.pants)	255	298	+43	+17
Cietušo personu skaits sakarā ar cilvēku tirdzniecību (KL 154 ¹ .pants)	6	8	+2	+25
Cietušo personu skaits sakarā ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatīta inficēšanu (KL 133.pants)	0	1	1	x

* dati par reģistrētiem noziedzīgiem nodarījumiem un cietušo personu skaitu no Informācijas centra „Sodu reģistra datu noliktavas sistēma” (26.01.2023.).

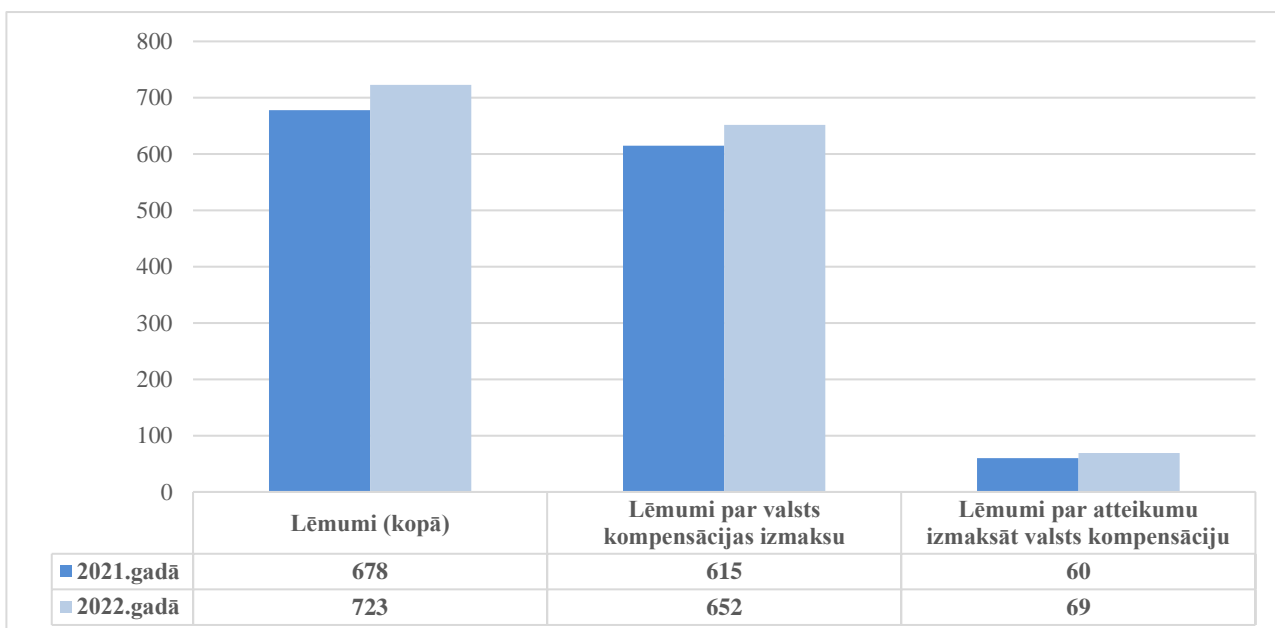
2.Saņemtie valsts kompensācijas pieprasījumi

JPA 2022.gadā saņemti 737 valsts kompensācijas pieprasījumi – par 57 pieprasījumiem (8%) vairāk kā 2021.gadā.

Ievērojot valsts kompensācijas pieprasīšanas termiņu (trīs gadi), paredzams, ka personas, kuras atzītas par cietušajiem pēdējo trīs gadu laikā, JPA ar valsts kompensācijas pieprasījumu turpinās vērsties arī 2023.

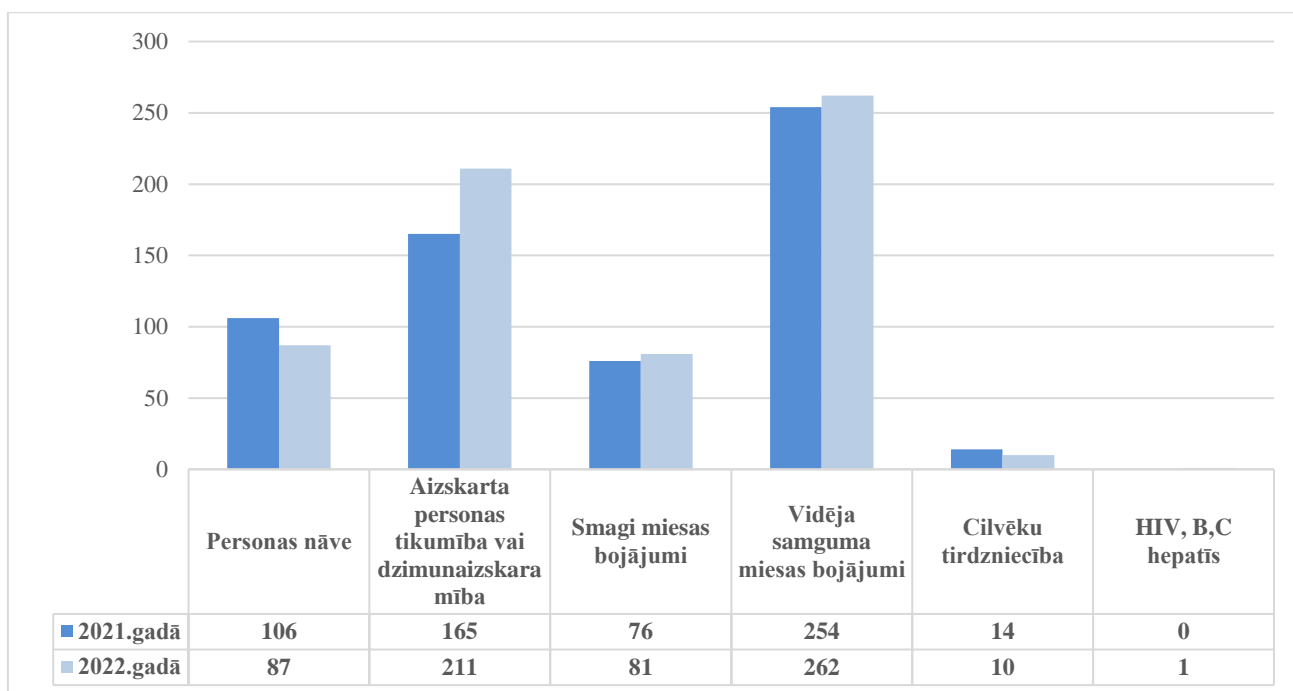
3. Pieņemtie lēmumi par valsts kompensāciju

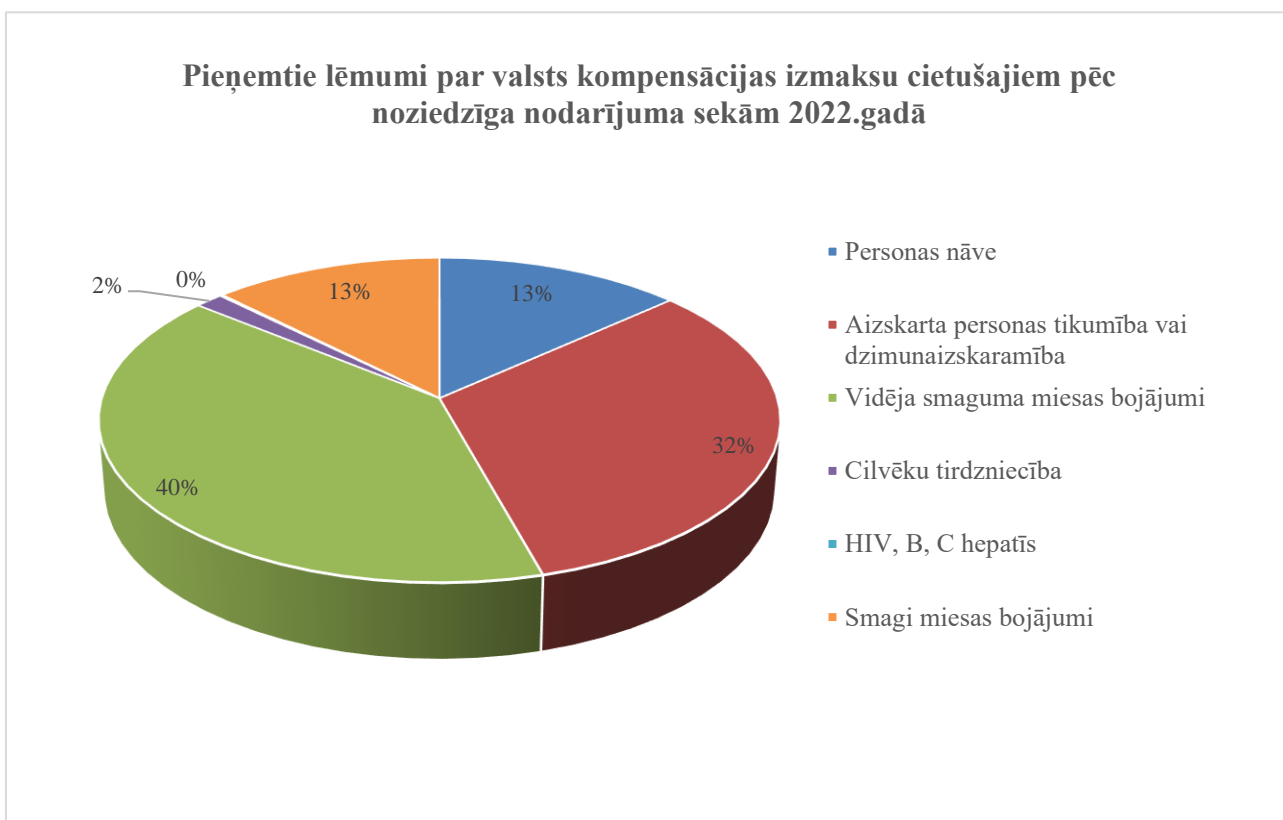
2022.gadā pieņemti 652 lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu – par 37 lēmumiem (6%) vairāk kā 2021.gadā un 69 lēmumi par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju – par 9 lēmumiem (15%) vairāk kā 2021.gadā. Kopējais pieņemto lēmumu skaits 2022.gadā salīdzinājumā ar 2021.gadu ir palielinājies par 43 lēmumiem (6%), kas izskaidrojams ar to, ka palielinājies iesniegto valsts kompensāciju pieprasījumu skaits. Ņemot vērā to, ka JPA ar valsts kompensācijas pieprasījumu var vērsties trīs gadu laikā, kopš persona atzīta par cietušo, personas rēķinās ar šo termiņu, iepļānojot sev ērtāko laiku valsts kompensācijas pieprasījuma iesniegšanai.

4. Pieņemtie lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu atbilstoši noziedzīgā nodarījuma sekām

	2021.gadā	2022.gadā	pieaugums/ samazinājums (skaits)	pieaugums/ samazinājums (%)
Pieņemti lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu (kopā)	615	652	+37	+6
Personas nāve	106	87	-19	-18
Aizskarta personas tikumība vai dzimumneaizskaramība	165	211	+46	+28
Smagi miesas bojājumi	76	81	+5	+7
Vidēja smaguma miesas bojājumi	254	262	+8	+3
Cilvēku tirdzniecība	14	10	-4	-29
Cilvēka imūndeficīta vīruss, B vai C hepatīts	0	1	+1	x

2022.gadā vērojams lēmumu par valsts kompensāciju izmaksu skaita palielinājums sakarā ar aizskartu personas tikumību un dzimunaizskaramību, cietušajam nodarītajiem smagiem un vidēja smaguma miesas bojājumiem, ja cietušais inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu, savukārt samazinājies lēmumu skaits, kas pieņemts sakarā ar iestājušos personas nāvi, un, ja cietušais atzīts par cilvēku tirdzniecības upuri.

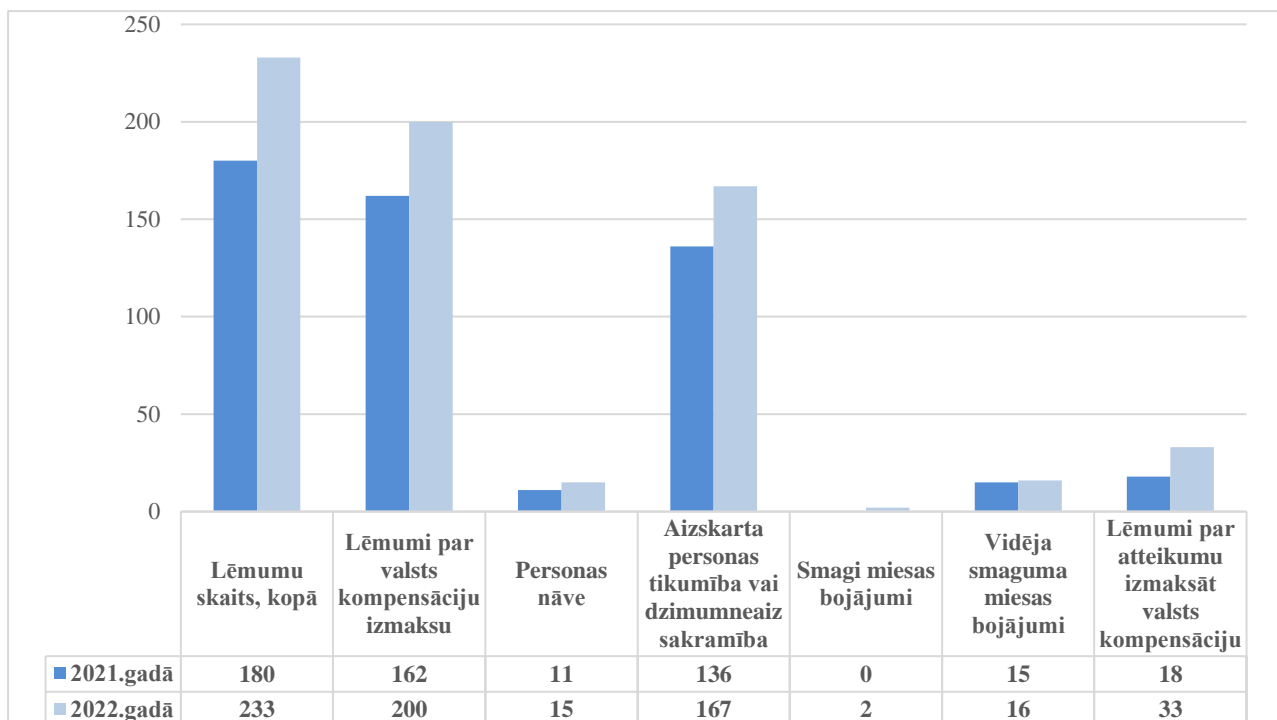

Lēmumu skaits sakarā ar cietušajam nodarītajiem vidēja smaguma miesas bojājumiem un aizskartu personas tikumību un dzimumneaizskaramību 2022.gadā ir palielinājies un tie joprojām paliek dominējošie, par kuriem valsts kompensācija tiek izmaksāta visvairāk – sakarā ar vidēja smaguma miesas bojājumiem – 40%, aizskartu personas tikumību vai dzimumneaizskaramību – 32%.

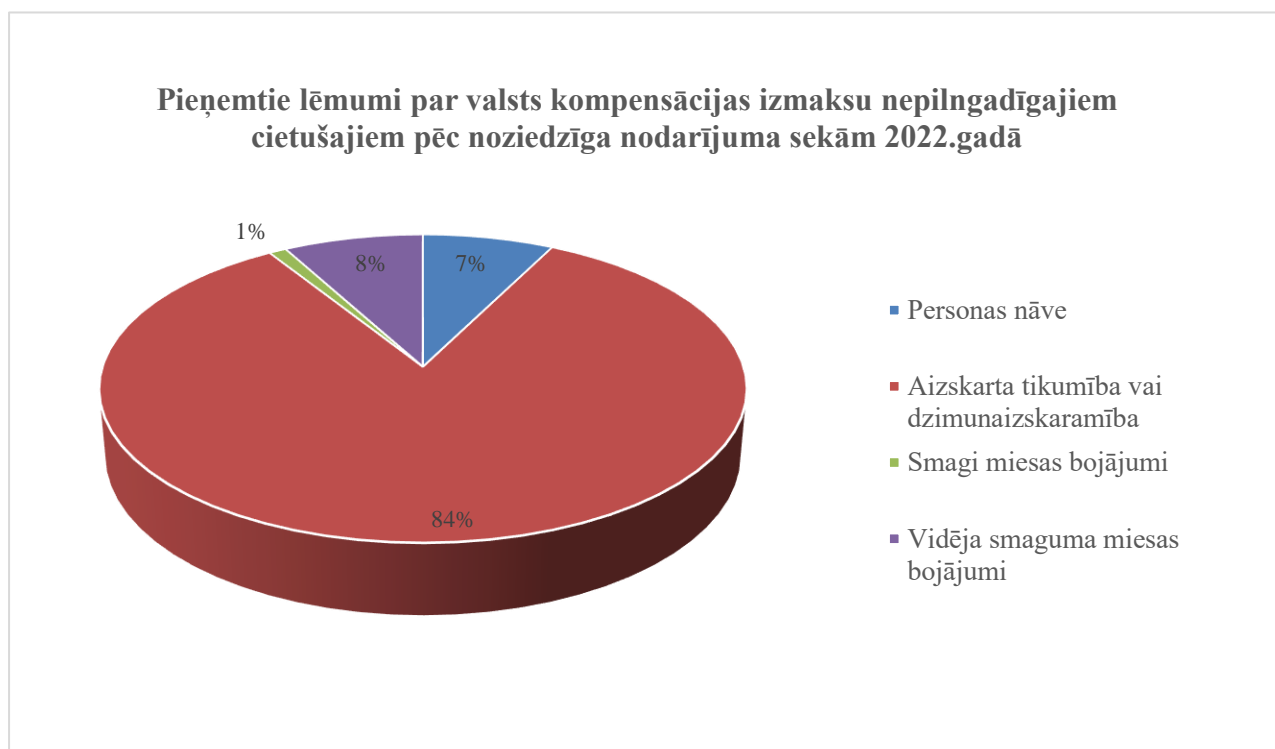
5. Saņemtie valsts kompensācijas pieprasījumi un pieņemtie lēmumi par valsts kompensāciju nepilngadīgajiem cietušajiem

	2021.gadā	2022.gadā	pieaugums/ samazinājums (skaits)	pieaugums/ samazinājums (%)
Valsts kompensācijas pieprasījumi	177	227	+50	+28
Lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu un atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju	180	233	+53	+29
Lēmumi par valsts kompensāciju izmaksu, kopā	162	200	+38	+23
t.sk. personas nāve	11	15	+4	+36
t.sk. aizskarta personas tikumība vai dzimumneaizskaramība	136	167	+31	+23
t.sk. smagi miesas bojājumi	0	2	+2	x
t.sk. vidēja smaguma miesas bojājumi	15	16	+1	+7
Lēmumi par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju	18	33	+15	+83

Salīdzinājumā ar 2021.gadu, 2022.gadā par **23%** ir palielinājies nepilngadīgajiem cietušajiem pieņemto lēmumu par valsts kompensāciju izmaksu skaits.

2022.gadā, tāpat kā 2021.gadā, visvairāk – **84%** valsts kompensācijas nepilngadīgo cietušo pārstāvjiem (nepilngadīgajiem) ir izmaksātas sakarā ar aizskartu nepilngadīgā cietušā tikumību vai dzimumneaizskaramību.

6. Valsts kompensācijās izmaksātie budžeta līdzekļi

Valsts kompensācijas maksimālais apmērs ir Latvijas Republikā noteiktās piecas minimālās mēneša darba algas (2022.gadā - 2500 *euro*).

Valsts kompensācijas apmēru aprēķina, ņemot vērā minimālās mēneša darba algas apmēru, kāds noteikts brīdī, kad persona atzīta par cietušo (2022.gadā - 500 *euro*).

Tīša noziedzīga nodarījuma sekas	Valsts kompensācijas apmērs 2022.gadā (<i>euro</i>)
<ul style="list-style-type: none"> iestājusies personas nāve 	2500
<ul style="list-style-type: none"> cietušajam nodarīti smagi miesas bojājumi; noziedzīgs nodarījums kvalificēts kā izvarošana vai seksuāla vardarbība; aizskarta nepilngadīgā cietušā tikumība vai dzimumneaizskaramība; cietušais ir cilvēku tirdzniecības upuris 	2250
<ul style="list-style-type: none"> nepilngadīgajam cietušajam nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi; nepilngadīgs cietušais inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu. 	1750
<ul style="list-style-type: none"> cietušajam nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi aizskarta cietušā tikumība vai dzimumneaizskaramība; cietušais inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu. 	1250

Valsts kompensāciju izmaksā, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarītā kaitējuma kompensācija nav atlīdzināta.

Ja noziedzīga nodarījuma izdarītājs vai cita persona viņa vietā ir atlīdzinājis nodarīto kaitējumu, valsts kompensācijas apmēru samazina atbilstoši jau saņemtajai kompensācijai.

Izmaksātās valsts kompensācijas cietušajiem piedziņa no noziedzīga nodarījuma izdarītājiem tiek īstenota:

- kriminālprocesa ietvaros;
- stājoties cietušā vietā izmaksātās valsts kompensācijas summas vai tās daļas apmērā (ja valsts kompensācija izmaksāta pēc kriminālprocesa pabeigšanas);
- administratīvā procesa kārtībā, t.i., JPA pieņemot lēmumu (administratīvais akts).

	2021.gadā (euro)	2022.gadā (euro)	pieaugums/ samazinājums (euro)	pieaugums/ samazinājums (%)
Izmaksātie budžeta līdzekļi (kopā)	1 228 571,21	1 483 865,00	+255 293,79	+21
Personas nāve	194 637,46	153 700,13	-40 937,33	-21
Aizskarta personas tikumība vai dzimumneaizskaramība	535 531,76	814 765,00	+279 233,24	+52
Smagi miesas bojājumi	163 289,96	177 083,56	+13 793,6	+8
Vidēja smaguma miesas bojājumi	305 817,03	316 816,31	+10 999,28	+4
Cilvēku tirdzniecība	29 295	20 250,00	-9045	-31
Inficēšana ar cilvēku imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu	x	1250,00	+1250,00	x

2022.gadā valsts kompensācijās izmaksāti – **1 483 865 euro**, valsts budžetā piedzīti **374 352,10 euro**. Izmaksāto budžeta līdzekļu pieaugums saistīts ar kompensācijas pieteikumu skaita pieaugumu 2022.gadā, kā arī ar izmaksu īpatsvara pieaugumu saistībā ar personas tikumības vai dzimumneaizskaramības aizskārumu.

Informācija apkopota 27.01.2023.